

[Indenrigsministeren]

amtskommunale anlægsbudgetter ligger godt 2 pct. over 1984-regnskaberne og de primærkommunale næsten 6 pct. over. Derfor har regeringen fundet et særligt behov for at tage skridt til at dæmpe anlægsaktiviteten i kommunerne.

Det andet formål med lovforslaget er, at vi meget gerne vil have henstillingerne fra marts i år om at holde uændret aktivitetsniveau i forhold til regnskaberne for 1984 overholdt. De kommunale organisationer har ved flere møder givet tilsagn om at ville medvirke til at holde henstillingerne for 1986, også ved møder her i de sidste dage, og det har jeg været meget glad for.

De forslag, der foreligger nu, har vi lagt meget vægt på at give en form, der giver den enkelte kommune størst mulig frihed, men samtidig er det i den nuværende økonomiske situation nødvendigt at tilskynde den enkelte kommune til at undgå vækst i driftsudgifterne og begrænse anlægsgudgifterne.

Jeg skal her sige, at der ud over jordforsyning er budgetteret med anlæg i kommunerne i 1986 til i alt 9 mia kr., altså ganske mange penge. Vi har overvejet, om vi, ligesom for statens vedkommende burde gennemføre et egentligt anlægsstop i kommunerne. Det har vi imidlertid ment ville lægge for stærke bånd på kommunerne. Den kommune, der virkelig skal have bygget et sygehus eller et plejehjem, kan gøre det med den metode, vi her har valgt. Det koster lidt mere, men det kan lade sig gøre.

Regeringen synes, det er fleksibelt og et liberalt alternativ til et anlægsstop, regeringen hermed fremsætter. Det er også det administrative enkleste og det mest rimelige. Nogle har på forskellig måde, også i de sidste dage, kritiseret denne sondering, og vi er meget parat til at høre, om det kan gøres på en bedre måde, men jeg vil gøre opmærksom på, at det skal være noget, der kan administreres. Vi kan f.eks. ikke fra indenrigsministeriet rejse rundt og kontrollere, hvilke arbejder der er sat i gang og hvilke ikke, og vi kan heller ikke bede de kommunale bygningsmyndigheder om at kontrollere det for os. I øvrigt kan jo selv arbejder, der er sat i gang, strækkes, sådan som det også har været sagt her i dag, eller i senere faser udsættes. Vi må altså også undersøge, om alle muligheder for udsættelse har været forsøgt.

Regeringen har også overvejet, om grænsen skulle gå – sådan som det var tilfældet ved anlægsstopet i 1973 – ved, om der er indgået en bindende kontrakt; det er også noget af det, der er indgået i debatten i de sidste dage. Men erfaringerne fra 1973 viser, at en sådan ordning fører til mange ansøgninger og mange dispensationsdiskussioner med kommunerne. Også her gælder, at det ikke kan udelukkes, at en kontrakt kan opsiges eller, som det har været sagt her i dag, omforhandles, hvis kommunen ønsker det. Det vil være umuligt at afgøre, om det har været muligt.

Endelig kunne det tænkes, at nogle, om jeg så må sige, havde skyndt sig at indgå en bindende kontrakt i forventning om, at der ville komme et indgreb. Dem bør vi vel ikke belønne. Så meget om anlæggene.

Med hensyn til driftsudgifterne vil jeg sige, at en væsentlig forudsætning for, at regeringens økonomisk-politiske mål kan nås, er, at de kommunale udgifter holdes i ro. Regeringen sagde i foråret i sin henstilling til kommunerne følgende:

»Regeringen tillægger det afgørende vægt, at henstillingerne for den kommunale budgetlægning for 1986 følges. Af hensyn til den samfundsøkonomiske balance vil det i modsat fald være nødvendigt for regeringen at fremsætte forslag om afbalancerende foranstaltninger.«

Da vi fik tallene ind for 1986-budgetterne, viste det sig, at amtskommunernes reale udgifter i 1986 ligger ca. 1 mia kr. over regnskabet for 1984, og at kommunernes reale udgifter ligger ca. 3,1 mia kr. over 1984-regnskabet. Sammenlagt vil de kommunale udgifter, hvis disse budgetter realiseres, vokse med 3,5 mia kr. eller 3,3 pct. Regner vi med statens lavere pris- og lønforudsætninger, er væksten større, nemlig 4,5 mia kr. eller 4,3 pct. Det samlede likviditetsforbrug inklusive frigivelsen af amtskommunernes bundne opsparing og likviditetsbindingen for primærkommunerne er knap 4,3 mia kr., og hertil kommer, at de foreløbige oplysninger om kommunernes udgifter i 1985 viser, at udgifterne på ny er i vækst.

Også personaletallet er i vækst. De seneste tal for tredje kvartal i år tyder på en vækst i 1985 på over 7.000 personer eller 1,5 pct. Dette er som sagt ikke i overensstemmelse med regeringens overordnede økonomiske